

קול קורא להגשת הצעות לפיתוח תכניות בנושא "מסוכנות ובריאות ברשת"; תכניות התערבות לצמצום והתמודדות עם התופעה בקרב ילדים ונוער במצבי סיכון

המוסד לביטוח לאומי – הקרן לילדים ונוער בסיכון מזמינה גופים ציבוריים להגיש הצעות לפיתוח תכניות התערבות לצמצום והתמודדות עם תופעת המסוכנות והבריאות ברשת בקרב ילדים ונוער בסיכון.

רקע כללי¹

בשנים האחרונות אנו עדים לעלייה משמעותית בהיקף בני הנוער המוצאים עצמם נפגעים ממסרים אלימים המועברים ברשתות המקוונות. כחלק מגורמי הסיכון ברשת, קיימת גם בריונות מקוונת של ילדים ובני נוער, פגיעה או התנהגות אלימה מכוונת שמטרתה לפגוע.

הרשת הפכה להיות ציר תקשורת משמעותי בחייהם של בני נוער, עם זאת, היא מהווה לעיתים זירה רווית סכנות ומרחב המגביר מצבים של סיכון ומצוקה. עבור חלק מבני הנוער, משמשת הרשת מקור בו ניתן לתקשר באופן אנונימי ונסתר – המגביר את תחושת הביטחון המתעתעת ואת החופש של המשתמשים, מאפשר לאמץ זהויות שאינן מתכתבות עם המציאות. מכאן, שהרשת מהווה בין היתר, קרקע פורייה לתקשורת פוגענית, חופשית ומשוללת כל רסן.

בנוסף, מהווה הרשת מקור מידע נרחב לתכנים מסוכנים שונים בהם מוצאים חלק מבני הנוער עניין; מידע על שימוש בסמים, עידוד תופעות של פגיעה עצמית והצגת דרכים ואפשרויות לאובדנות, עידוד הפרעות אכילה ועוד. ההכרה כי המידע באינטרנט זמין ונגיש וללא כל מסננות ובקרה, מהווה גם היא גורם סיכון.

תופעות של בריונות וילדים ובני נוער מתקיימות במגוון פלטפורמות דיגיטליות כמו מסרונים, קבוצות ווטצאפ, פורומים, דואר אלקטרוני, אתרים שונים ועוד. אמצעים אלו יכולים לשמש במה לפגיעות מגוונות בניהן הפצת מידע אישי, התחזות, הפצת שמועות, ביוש, השפלה, לעג, השמצה, החרמה והדרה, איומים וסחיטה.

בסקר שנעשה על ידי המשרד לביטחון פנים בשנת 2016, עולה כי חלה עלייה בתופעת העבריינות ברשת וכי כל ילד רביעי נפגע מעברות ביוש (שיימינג) והשפלה באמצעות רשתות חברתיות.

בני נוער בסיכון, עשויים להימצא ביתר סיכון ברשת. מאפיינים אישיים כמו רמה נמוכה של תמיכה חברתית ורווחה אישית, הערכה עצמית ומסוגלות אישית וכן התנהגויות מסכנות כמו צריכת אלכוהול וסמים, ונדליזם והיעדרויות מבית הספר – מהווים גורם סיכון לתופעות של קורבנות ולתוקפנות ברשת.

לצד מכלול היבטי המסוכנות, מהווה הרשת מרחב לטיפול ומשאב עבור בני נוער בכלל ובני נוער בסיכון בפרט. הרשתות החברתיות משמשות כפלטפורמה ליעוץ במגוון שיטות התערבות וטיפול ולפיכך מצמצמת פעמים רבות חסמים המונעים פניה לקבלת סיוע, כך שהרשת הופכת למקור אטרקטיבי לסיוע, תמיכה וקבלת טיפול.

¹ מבוסס על סקירת הספרות שנעשתה ביוזמת הקרן - מני-איקן, ע', רוזן, ד', מרמור, ע' וברגר-טיקוצ'ינסקי, ט' 2016. [בני נוער ברשת - מסוכנות והזדמנות לטיפול: סקירת ספרות וראיונות עם אנשי מפתח בתחום](#). ירושלים: מכון

ממחקרים שונים עולה כי מתבגרים מעדיפים לפנות לסיוע באמצעות הרשת על פני אמצעים אחרים, כך ש 25% מקבוצת הגיל של ילדים ונוער עד גיל 17 פנו לסיוע ברשת לעומת 2% ליעוץ טלפוני. עוד נמצא כי מתבגרים בעלי רמת רווחה נפשית נמוכה העדיפו פניה לסיוע דרך האינטרנט על פני מקורות סיוע אחרים.

מטרות הקול קורא

1. פיתוח תכניות מותאמות ומועילות למניעת היפגעות של ילדים ובני נוער בסיכון במרחבי הרשת
2. פיתוח תכניות מותאמות ומועילות לאיתור, יישוג (outreach) וטיפול בילדים ובני נוער בסיכון המתנהגים בצורה פוגענית במרחבי הרשת.
3. פיתוח תכניות מותאמות ומועילות לילדים ובני נוער בסיכון ממגזרים ייחודיים ו/או בדגש על מאפייני מגדר.
4. פיתוח תכניות להדרכה והכשרת צוותים במסגרות של ילדים ונוער בסיכון:
  - להבנת המתרחש במרחב הווירטואלי ולזיהוי התנהגויות מסוכנות (היפגעות או פגיעה) של הילדים ובני הנוער.
  - לשימוש ברשת כמרחב ליצירת קשר טיפולי עם הילדים ובני הנוער.

אוכלוסיית היעד

1. ילדים ובני נוער בגילאי 10-18, שהוגדרו כמצויים במצבי סיכון ומצוקה, כתוצאה מהיעדר תמיכה או עורף משפחתי, נשירה גלויה או סמויה ממערכות לימודים פורמליות, ניתוק ממסגרות נורמטיביות, שהייה במסגרות חוץ ביתיות, מעורבות בפלילים, עיסוק בשולי החוק וקושי להשתלב במערכות הצבא/ שירות לאומי/ אזרחי
2. צוותים חינוכיים וטיפוליים העובדים ישירות עם אוכלוסיית היעד המוגדרת בסעיף 1 לעיל ועם הוריהם.

תקופת הסיוע, שיעור וסוג הסיוע

משך הסיוע הוא עד לשלוש שנות הפעלה במימון כוח האדם הייעודי לתוכנית וכן פעילויות שוטפות. מימון הקרן יהיה בטווח של 50%-80% מסך העלות הכוללת, בהתאם לגוף המגיש או לדרוג הסוציאקונומי של היישוב המוצע להתערבות ([ראה תקנון הקרן](#)). על הגוף המפעיל לתת מימון משלים בהתאם. סיוע לרכישת ציוד לא יעלה על 20% מהיקף התקציב הכולל של התכנית המוגשת.

תנאי סף מנהליים

- זכאים להגיש בקשה ארגונים ללא כוונות רווח (מלכ"רים) אשר עומדים בכל תנאי הסף המפורטים להלן:
- הארגון המגיש הינו מוסד ציבורי המחזיק באישור ניהול תקין או משרד ממשלתי או רשות מקומית
  - הארגון המגיש הינו ארגון בעל ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה עם ילדים ונוער בסיכון או בפיתוח מענים למסוכנות ברשת.
  - הגוף הפונה משתתף במימון חלק מעלויות התכנית, בהתאם לדרישת הקרן.

תנאי סף מקצועיים

- אוכלוסיית היעד של התכנית המוצעת הינה ילדים ונוער בסיכון כמוגדר לעיל.
- התכנית כוללת שירות ישיר לאוכלוסיית היעד.
- תכנית שעניינה הכשרת צוותים, תכלול בהכרח התייחסות ליישום התכנים הנלמדים בקרב אוכלוסיית היעד המוגדרת לעיל.
- הקף האוכלוסייה בתכנית המוצעת לא יפחת מ 50 משתתפים בכל שנה.
- התכניות המוצעות הינן חדשות ו/או המרחיבות באופן משמעותי את השירות הקיים. לא יינתן מימון לתוכניות קיימות.

אופן הגשת הצעות

בקשות לסיוע יש להגיש על גבי [הטופס המקוון](mailto:kolkore-ky@nioi.gov.il) בצירוף המסמכים הנדרשים (כמפורט מטה) לכתובת המייל kolkore-ky@nioi.gov.il (יש לכתוב בכתובת המייל את שם הארגון המגיש ומספר ח.פ.)

המועד האחרון להגשת הצעות - כ"ז בתמוז, תשע"ו. 31 באוגוסט, 2016.

אמות מידה לבחינת בקשות

- התכניות ייבחנו על ממדי ההערכה הבאים:
- **רקע, צרכים** - צורך ברור מנומק ומבוסס שאינו מקבל מענה במערך השירותים הקיימים באזור או באוכלוסייה הנבחרת
  - **אוכלוסיית יעד והיקף פעילות** - בהירות מאפייני אוכלוסיית היעד, היקף פוטנציאלי וצפוי של הנהנים מהשירות ויכולת להגיע לאוכלוסיית היעד ולרתום אותה לתכנית
  - **מטרות** - המטרות של התכנית מתייחסות לצורך ולאוכלוסיית היעד, המטרות בהירות וריאליות.
  - **רציונל** – הרציונל מנומק ומתאים לידע ולניסיון בתחום, הרציונל הגיוני וישם.
  - **התכנית** – השלבים/אבני הדרך בתכנית מתאימים וסבירים, כוח אדם המוצע לתכנית מתאים לביצוע הפעילות בהיבט המקצועי והתקציבי.
  - **ישימות והיתכנות** - הבקשה משקפת הבנה ומקצועיות בתפעול תכנית כזו, התקציב הולם את התכנית.
  - **יכולת הארגון המגיש לתמוך בתכנית** – ניסיון קודם של הארגון בתחום, מרכזיות התכנית בפעילות הארגון.
  - **מקצועיות ורושם כללי** – בהירות ההצעה, מילוי הדרישות בטופס והשקעת מאמץ בכתובת התוכנית.

עדיפויות

תינתנה עדיפות :

- לתכניות הכוללת התערבות בקרב אוכלוסיות יעד בסיכון גבוה, בקצה הרצף ובהדרה חברתית.
- לתכניות שתכלולנה התייחסות לכלל המעגלים הסובבים את הפרט (הורים, ובני משפחה, גורמי חינוך וטיפול, הקהילה ועוד).
- לתכניות המציעות מספר מישורי התערבות וכוללים התייחסות לשלל היבטי התופעה.

תהליך מיון ובחינת ההצעות

- צוות הקרן יבחן את ההצעות שתוגשנה על פי תנאי הסף ואמות המידה שפורטו לעיל, באמצעות כלי הערכה מקצועי.
- בקשות שיעמדו בתנאי הסף ושייבחרו על ידי הצוות בהתאם לאמות המידה שפורטו לעיל, יעברו לשלב בדיקת העומק.
- תשובות לגבי מעבר לשלב בדיקת העומק תימסרנה לארגונים עד לתאריך 6/10/2016.
- ארגונים שבקשותיהם יעברו את שלב בדיקת העומק וידורגו בעדיפות גבוהה יגובשו בשיתוף הגוף המגיש ויובאו לדיון ואישור הועדה הפנימית של המוסד.
- תכנית שאושרה על ידי הועדה הפנימית תובא להתייעצות בוועדה הציבורית מטעם מועצת המוסד
- בתום תהליך האישור, ייערך הסכם בין המוסד, הגוף המסתייע ושותפים אחרים במימון התכנית
- המוסד יקיים בקרה על ביצוע התכנית עפ"י התנאים שבהסכם לרבות המשכיות ההפעלה בתום תקופת הסיוע.

בכל מקרה מובהר, כי בכל שלב לצוות הקרן שיקול דעת מוחלט לדירוג ההצעות על בסיס אמות המידה הנ"ל.

מתן הסיוע ומעקב אחר ביצוע

- בתום תהליך המיון ובחירת ההצעות שלהן יוענק הסיוע ובכפוף לאישור המוסדות המוסמכים, ייערך הסכם בין המוסד לביטוח לאומי והמציעים הנבחרים.
- תכניות שיאושרו ילוו בהערכה, על פי החלטת צוות הקרן
- תבוצע בקרה תקציבית ותכנית על ביצוע התכנית על פי תנאי ההסכם.

כתובת להפניית שאלות

ביום חמישי, 11/8/2016, ייערך מפגש לגופים המציעים, להבהרות נוספות, שאלות ותשובות בסניף ביטוח לאומי ברמת גן, רחוב החשמונאים 15 בשעה 15:30.

יש לעדכן הגעה במייל kolkore-ky@nioi.gov.il עד לתאריך 4/8/2016

במקביל, ניתן להפנות שאלות בכתובת המייל המצורפת, תשובות לשאלות הבהרה יימסרו במרוכז באתר הקרן.

מסמכים נדרשים:

- תעודת רישום עמותה/חברה
- אישור ניהול תקין
- תקציב מפורט לבקשה (נא למלא לפי [תבנית התקציב](#))

הערות

אין המוסד מתחייב לקבל או לממן הצעה כלשהיא.